

**ΚΩΔΙΚΑΣ
ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΦΟΡΟΥΜ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Greek Social Entrepreneurship Forum

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη, τη Διακήρυξη του Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας του έτους 2014,

Έχοντας υπόψη, τη Διακήρυξη του Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας του έτους 2015, του παραρτήματός της και ιδιαίτερα το Πλαίσιο Συμφωνίας Αρχών και Αξιών, που προσδιορίζει τις Κοινές μας Αρχές, Αξίες και Οπτικές,

Έχοντας υπόψη, την Στρατηγική της Ρώμης 2014, για την Κοινωνική Οικονομία

Έχοντας υπόψη, τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ερευνητικού δικτύου EMES για τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις,

Έχοντας υπόψη, την εθνική νομοθεσία αναφορικά με τον χώρο της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας,

Έχοντας υπόψη, την Ευρωπαϊκή εμπειρία στον χώρο της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και τα πιλοτικά προγράμματα/έργα στον χώρο της κοινωνικής χρηματοοικονομικής και κοινωνικής καινοτομίας,

Έχοντας υπόψη, τις Γνωμοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την κοινωνική οικονομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα και τα εργαλεία ανάπτυξης της,

Έχοντας υπόψη την μέχρι σήμερα εμπειρία αλλά και τις θέσεις των συλλογικών μελών της κοινότητας της κοινωνικής οικονομίας,

Έχοντας υπόψη τις 7 βασικές αρχές του παγκόσμιου συνεταιριστικού κινήματος,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- Την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στη χώρα ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, τη συνθετότητα και πολυπλοκότητα των προβλημάτων που έχουν ανακύψει
- Τη δικτύωση φορέων και κοινωνικών επιχειρήσεων για θέματα ανταλλαγής τεχνογνωσίας
- Τη διάθεση πολλών κοινωνικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων και φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας να συνεργαστούν από κοινού για ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης
- Την ανάγκη ενός δεοντολογικού πλαισίου συνεργασιών και επιχειρηματικότητας εντός και εκτός Ελλάδος με στόχο την ενεργοποίηση των επιχειρηματικών ανακλαστικών
- Ο Κώδικας Δεοντολογίας είναι το πιο σημαντικό έγγραφο στη μεταξύ μας συνεργασία συνοψίζοντας τις αρχές, τις αξίες και το όραμά μας για μια πιο δίκαιη και δημοκρατική κοινωνία.
- Ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να υιοθετούν πιο αναλυτικές αρχές εφόσον ο συγκεκριμένος τομέας ή κλάδος έχει συμφωνήσει ευρέως σε αυτές.

Για τη διαμόρφωση του Κώδικα Δεοντολογίας που αποτυπώνει τα κοινά χαρακτηριστικά των κοινωνικών επιχειρήσεων τα οποία τις διακρίνουν σαφώς από τις συνήθεις επιχειρήσεις και τους παραδοσιακούς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, ή άτυπες δομές, λαμβάνουμε υπόψη την υπάρχουσα ευρωπαϊκή εμπειρία.

Κοινές οπτικές

Σε όλη την Ευρώπη, όπως αναγνωρίζεται και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κοινά χαρακτηριστικά στη βάση των οποίων οι κοινωνικές επιχειρήσεις αναγνωρίζονται ως τέτοιες είναι:

- ▶ Ο τρόπος λειτουργίας διαφέρει από αυτόν του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Ο τρόπος κοινωνικής ολοκλήρωσης της κοινωνικής οικονομίας προωθεί την αμοιβαιότητα και την καθιστά "κεντρική" στην παραγωγή και συσσώρευση κοινωνικού κεφαλαίου.
- ▶ Ρητή δέσμευση στην επιδίωξη ενός πρωταρχικού στόχου, την επίτευξη δηλαδή κοινωνικού ή/και περιβαλλοντικού οφέλους που αποτελεί και το λόγο για την οικονομική δραστηριότητα
- ▶ Απόκτηση δίκαιου εισοδήματος κυρίως μέσω της εμπλοκής σε μια συνεχή δραστηριότητα παραγωγής ή/και ανταλλαγής αγαθών ή/και υπηρεσιών
- ▶ Δέσμευση στην επανεπένδυση των κερδών αποκλειστικά ή κυρίως στην επιχείρηση ή στην ωφελούμενη κοινότητα - και όχι διανομή τους στους ιδιοκτήτες/μετόχους/επενδυτές: σκοπός των περιορισμών αυτών είναι να δοθεί προτεραιότητα στον κοινωνικό στόχο έναντι κερδοσκοπικών επιδιώξεων.
- ▶ Μέρος των κερδών ή των διαθέσιμων πόρων επενδύονται για την δημιουργία και λειτουργία δομών εκπαίδευσης, αυτοελέγχου και υποστήριξης.
- ▶ Ανεξαρτησία και οργανωτική αυτονομία από το κράτος, από πολιτικούς, κυβερνητικούς, κομματικούς και συνδικαλιστικούς φορείς καθώς και από επιχειρήσεις που έχουν ως αποκλειστικό στόχο τη μεγιστοποίηση του κέρδους.
- ▶ Περιεκτική διακυβέρνηση μέσω της συμμετοχής των εργαζομένων, των καταναλωτών και των φορέων που επηρεάζονται από τις εμπορικές δραστηριότητες μέσα από διαφανείς και δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Κοινές αξίες

Η κοινωνική επιχείρηση είναι μέρος της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, και μοιράζεται θεμελιώδεις αξίες:

- ▶ Εργασία για το κοινό καλό - αντί για το απεριόριστο ιδιωτικό κέρδος λίγων
- ▶ Αλληλεγγύη με τους/τις μη προνομιούχους/ες, τους/τις αποκλεισμένους/ες και τις μελλοντικές γενιές
- ▶ Εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ και εντός των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας
- ▶ Διαφάνεια των δραστηριοτήτων της και των επιπτώσεων τους στην κοινωνία
- ▶ Ισότητα των φύλων κι ευθύνη μεταξύ των γενεών
- ▶ Ελεύθερη και εθελοντική συμμετοχή προσώπων (νομικών ή φυσικών), χωρίς διακρίσεις
- ▶ Ενδυνάμωση των μελών και συμμετοχική δημοκρατική λήψη αποφάσεων

Κοινές αρχές

Ως εκ τούτου, οι επιχειρηματικές πρακτικές των κοινωνικών επιχειρήσεων προσπαθούν να ακολουθήσουν ένα σύνολο αρχών, ειδικότερα:

Το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας βασίζεται στις θεμελιώδεις αξίες

- Οι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας οργανώνονται ως βιώσιμες επιχειρήσεις, και φιλοδοξούν να γίνουν οικονομικά ανεξάρτητες -τόσο από το κράτος όσο και τη φιλανθρωπία μέσω της λειτουργίας τους στις ιδιωτικές ή δημόσιες αγορές
- Ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, η συγκρότηση της κοινωνικής επιχείρησης περιλαμβάνει καθορισμένες διαδικασίες και κανόνες που διέπουν τη διανομή των κερδών στους μετόχους και τους ιδιοκτήτες, καθώς και ως στοιχείο του ενεργητικού, για να εξασφαλιστεί ότι τα περιουσιακά στοιχεία παραμένουν αποκλειστικά για κοινωνικούς σκοπούς, ακόμη και όταν ο οργανισμός παύει να υπάρχει
- Οι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας προσφέρουν μια αξιοπρεπή θέση εργασίας, στοχεύουν να πληρώσουν έναν "μισθό διαβίωσης", έχουν πιο επίπεδη δομή αμοιβών από τον ιδιωτικό τομέα και δεν πληρώνουν άδικους μισθούς στα ανώτερα διοικητικά στελέχη
- Τα καταστατικά και οι πρακτικές της κοινωνικής επιχείρησης εξασφαλίζουν δημοκρατική ή/και συμμετοχική διακυβέρνηση και στενούς δεσμούς με ενδιαφερομένους φορείς με τους οποίους μοιράζονται τους ίδιους στόχους
- Οι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας βοηθούν και υποστηρίζουν η μία την άλλη - μαθαίνοντας η μία από την άλλη, τόσο στην Ελλάδα όσο και αλλού στην Ευρώπη, με την ανταλλαγή επιχειρηματικών πρακτικών στο πνεύμα της *open source* κοινότητας και λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποφυγή πελατειακών σχέσεων και διαφθοράς
- Οι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας προωθούν τη δικτύωση και τη συνεργασία, και ενθαρρύνουν την προμήθεια τοπικών αγαθών και υπηρεσιών μέσα από άλλους φορείς της κοινωνικής οικονομίας.
- Με βάση το όραμα τους, οι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας προγραμματίζουν, σχεδιάζουν, εφαρμόζουν, παρακολουθούν προσεκτικά και προσπαθούν να μετρήσουν τις κοινωνικές επιπτώσεις τους, και αναλαμβάνουν να αποδείξουν στο κοινό την κοινωνική προστιθέμενη αξία που δημιουργείται μέσω ετήσιων εκθέσεων κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων, και με τη δημοσίευση τους στο διαδίκτυο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1: Αντικείμενο

Το παρόν έγγραφο θεσπίζει τον Κώδικα Δεοντολογίας για τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις στοχεύοντας στην ανάδειξη ενιαίων αρχών και κανόνων δεοντολογίας που αφορούν τη δράση των Κοινωνικών Επιχειρήσεων και ισχύει παράλληλα με όλα τα σχετικά με την δεοντολογία, ηθική και συμπεριφορά,

νομοθετήματα που ισχύουν για το σύνολο των επιχειρήσεων και φορέων με οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα και σκοπό.

Δεν επιδιώκει να καλύψει κάθε περίπτωση ή πρόκληση που αντιμετωπίζουμε, αλλά να αποτελέσει ένα καθημερινό οδηγό εφαρμογής των αξιών που μοιραζόμαστε. Εξηγεί τι σημαίνουν οι έννοιες ακεραιότητα, επιχειρηματική αριστεία, κοινωνική καινοτομία, ομαδική εργασία και δέσμευση και πώς αυτές οδηγούν σε στέρεες και ηθικές αποφάσεις για το όφελος των Κοινωνικών Επιχειρήσεων και των ενδιαφερομένων μερών.

Ο παρών Κώδικας α) κωδικοποιεί τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν τη δράση των Κοινωνικών Επιχειρήσεων και των φορέων που αυτές δημιουργούν, β) εντοπίζει πιθανές πηγές κινδύνου, γ) αναδεικνύει ενδεδειγμένους τρόπους δράσης, βοηθώντας στη λήψη των σωστών αποφάσεων και δ) διαμορφώνει πλαίσιο σχέσεων ανάμεσα στις κοινωνικές επιχειρήσεις και άλλους φορείς που υποστηρίζουν την κοινωνική οικονομία.

Άρθρο 2: Πεδίο Εφαρμογής - Σκοποί

Ο Κώδικας, αναφέρεται στο σύνολο των κοινωνικών επιχειρήσεων οι οποίες συμμερίζονται τις αρχές, αξίες και κοινές θέσεις που περιγράφονται παραπάνω.

Οι επιχειρήσεις αυτές θα εργάζονται με γνώμονα την ποιοτική απασχόληση, την κοινωνική ένταξη και συνοχή, την τοπική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία. Σκοποί:

- Η καλλιέργεια σχέσεων επικοινωνίας και αλληλεγγύης μεταξύ των μελών
- Η προώθηση από κοινού θέσεων, τόσο μεταξύ τους, όσο και με όσους θα ήθελαν να προβάλλουν και να προωθήσουν την κοινωνική & αλληλέγγυα οικονομία και τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις.
- Η προώθηση της συνεργασίας για θέματα εκπαίδευσης, διάχυσης της γνώσης και βελτίωση των δραστηριοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων, αλλά και της ευρύτερης κοινότητας.
- Η προώθηση της συνεργασίας με όλους τους φορείς που αναγνωρίζουν, ενισχύουν και υποστηρίζουν την Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία και τις δομές της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Άρθρο 3: Ακεραιότητα

Οι υπογράφωντες/ουσες:

- Λειτουργούν με εντιμότητα, ακεραιότητα, διαφάνεια και εμπιστοσύνη, γύρω από κοινές αξίες & αρχές, πρακτικές & συμπεριφορές, οράματα & ανησυχίες.
- Διαχειρίζονται πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων με δημοκρατικότητα και ειλικρίνεια
- Διασφαλίζουν την ακρίβεια και ορθότητα των οικονομικών και λογιστικών τους καταστάσεων
- Είναι ανοικτοί στις επικοινωνίες τους και επιδιώκουν πρωτίστως την ομοφωνία

- Διαχειρίζονται εσωτερική πληροφόρηση και εμπιστευτικές πληροφορίες με ορθό και νόμιμο τρόπο
- Αρνούνται να διενεργούν καθ' οιονδήποτε τρόπο και με οποιοδήποτε μέσο ανάρμοστες, μη νόμιμες ή αδιαφανείς πληρωμές

Άρθρο 4: Ποιοτικές και βιώσιμες θέσεις εργασίας

Οι υπογράφωντες/ουσες:

- Αναπτύσσουν εργασιακά περιβάλλοντα που αξιοποιούν τις δεξιότητες και γνώσεις των εργαζομένων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να συμμετέχουν στη διαμόρφωση-λήψη αποφάσεων και στις γενικές συνελεύσεις – ακόμα κι αν δεν είναι μέλη – έχοντας δικαίωμα λόγου και διατύπωσης προτάσεων
- Επιλέγουν, τοποθετούν και αξιολογούν τους εργαζόμενους τους με βάση τα προσόντα και την απόδοσή τους
- Παρέχουν ευκαιρίες ανάπτυξης των συνεργατών και εργαζομένων τους Δηλώνουν ότι οι σχέσεις τους διαπνέονται από αλληλοσεβασμό και δεν είναι ανεκτός ο εκφοβισμός και η παρενόχληση
- Καταδικάζουν και δεν δέχονται τις όποιες διακρίσεις εντός και εκτός του εργασιακού/επιχειρησιακού περιβάλλοντος
Απόκτηση δίκαιου εισοδήματος μέσω μιας συνεχούς δραστηριότητας παραγωγής ή και ανταλλαγής αγαθών ή υπηρεσιών.
- Αποτρέπουν μεγάλο χάσμα στο σύστημα απολαβών

Άρθρο 5: Ποιότητα - Καινοτομία

- Επιδιώκουν την καλύτερη δυνατή ποιότητα στα προϊόντα και στις υπηρεσίες που προσφέρουν στους πελάτες τους
- Επιδιώκουν να ικανοποιούν υπαρκτές ανάγκες με καινοτόμο τρόπο
- Προάγουν την περιβαλλοντική συνείδηση και περιβαλλοντικά φιλικές πρακτικές
- Αναγνωρίζουν καλές εθνικές/διεθνείς πρακτικές και τις δημοσιοποιούν στις υπόλοιπες Κοινωνικές Επιχειρήσεις και φορείς
- Προωθούν όπου είναι εφικτό τις αρχές του δίκαιου εμπορίου δίνοντας προτεραιότητα στις προμήθειες από, και στις συναλλαγές με, φορείς της κοινωνικής οικονομίας.

Άρθρο 6: Δέσμευση

Οι υπογράφωντες/ουσες:

- Αναλαμβάνουν προσωπική υπευθυνότητα για την τήρηση του Κώδικα Δεοντολογίας
- Προστατεύουν την υγιεινή και την ασφάλειά τους και των άλλων
- Προκρίνουν ηθικές επενδύσεις που προάγουν το χώρο της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και της βιώσιμης Ανάπτυξης
- Διασφαλίζουν ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι ανοιχτές και συνδιαμορφώνουν τα σχέδιά τους σε ανοιχτή σχέση με την κοινωνία

Άρθρο 7: Αναγνωρισιμότητα Εφαρμογής Κώδικα - Λογότυπος

Οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις που αποδέχονται και εφαρμόζουν τον Κώδικα Δεοντολογίας έχουν το δικαίωμα αποτύπωσης/αναφοράς του στις δραστηριότητες, προϊόντα, προωθητικό υλικό. Ο λογότυπος θα είναι δηλωτικός της πιστής εφαρμογής του παρόντος κώδικα και θα δηλώνει πλήρη αποδοχή των αξιών και κανόνων που περιγράφονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ - ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ - ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 8: Διαδικασία Επικύρωσης Κώδικα Δεοντολογίας

Η τελική μορφή του Κώδικα Δεοντολογίας αποφασίστηκε με δημοκρατικό και αποτελεσματικό τρόπο από τους φορείς στις 20 Μαρτίου 2016, μπορεί όμως να τον υπογράψουν και μετά την ημερομηνία αυτή όσες κοινωνικές επιχειρήσεις δεσμεύονται να εφαρμόσουν αυτό το κατ' αρχήν πλαίσιο συμφωνίας. Υπογράφεται από τους νόμιμους εκπροσώπους των κοινωνικών επιχειρήσεων και των φορέων που έχουν δημιουργήσει.

Άρθρο 9: Έναρξη Ισχύος - Δημοσιότητα

Η ισχύς του παρόντος Κώδικα Δεοντολογίας αρχίζει από την επόμενη ημέρα ανάρτησης του στον ιστοχώρο του Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας. Ο Κώδικας είναι δεσμευτικός σε όλο το περιεχόμενο του και εφαρμόζεται από τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις και τους φορείς υποστήριξης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας που τον υπογράφουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΗ - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ, ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΆΛΛΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ - ΔΙΚΤΥΑ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 10: Επιβεβαίωση της τήρησης του Κώδικα Δεοντολογίας από τα μέλη - Πιστοποίηση

Στο προσεχές διάστημα οι συμμετέχοντες φορείς και επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας θα εργαστούν από κοινού για την προετοιμασία εφαρμογής του Κώδικα Δεοντολογίας, την πλήρη εφαρμογή όλων των διατάξεων, αλλά και τη δημιουργία μηχανισμού ελέγχου και διασφάλισης της εφαρμογής του. Σε επόμενη φάση η εθελοντική δέσμευση θα αντικατασταθεί από διαδικασία πιστοποίησης.

Άρθρο 11: Σύνδεση με άλλες πρωτοβουλίες - δίκτυα

Επιδίδεται διασύνδεση και ανταλλαγή εμπειριών για τη συνεχή βελτίωση του Κώδικα Δεοντολογίας σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Άρθρο 12: Διαχείριση Κώδικα

Ο τρόπος διαχείρισης, επεξεργασίας και διάχυσης του Κώδικα Δεοντολογίας αποφασίζεται από τους υπογράφοντες, με δημοκρατικό τρόπο και σύμφωνα με τις αρχές που ορίζει ο ίδιος.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων είναι αποτέλεσμα πολύμηνης ανοιχτής διαβούλευσης, στην οποία συμμετείχαν κοινωνικές επιχειρήσεις και φορείς από όλη την Ελλάδα. Την ηλεκτρονική διαβούλευση που έκλεισε τον Μάρτιο του 2016 ακολούθησαν περιφερειακές συναντήσεις που διοργάνωσε το Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, μία ανοιχτή πλατφόρμα συνεργασίας κοινωνικών επιχειρήσεων και υποστηρικτικών φορέων.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις που αποφασίζουν να υιοθετήσουν τον Κώδικα, αλλά και οι φορείς που θέλουν να υποστηρίξουν την διάδοσή του, μπορούν να το δηλώσουν μέσα από την ιστοσελίδα του Φόρουμ και να πλαισιώσουν αυτή τη πρωτοβουλία.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα

www.seforum.gr